

**Självständigt arbete (examensarbete), 15 hp, Examen i
specialpedagogik
VT 2018**

Uppfattningar av specialpedagogens roll i skolan

Perceptions of the special educators role in school

Semra Ahmetovic

Fakulteten för lärarutbildningen.

Författare

Semra Ahmetovic

Titel

Pedagogers, rektorer och specialpedagogers uppfattningar av specialpedagogens roll i skolan

Handledare

Lisbeth Ohlsson

Examinator

Helena Andersson

Sammanfattning/Abstract

Syftet med studien var att undersöka vilka uppfattningar av specialpedagogens roll som finns ute i en skola hos pedagoger, rektorer och specialpedagogen. Frågeställningarna blev besvarade genom en kvalitativ intervjustudie som genomfördes i södra Sverige. Intervjuerna spelades in via Iphone.

Intervjuerna möjliggör en analys som resulterade i olika beskrivningskategorier. Dessa kategorier benämns från A till H.

Uppfattningarna i de olika beskrivningskategorierna synliggör att specialpedagogens roll innehåller stor variation, allt från utredningar till handledning och skolutveckling. Det som resultatet visar är att det finns en medvetenhet hos pedagoger och rektorer om vad specialpedagogens roll är. Vilket skapar förutsättningar för att arbeta vidare med skolutvecklingen eftersom specialpedagogen har möjlighet att föra pedagogiska frågor tillsammans med pedagoger och rektorer. Resultatet visar också att samspel mellan pedagoger, rektorn och specialpedagog där specialpedagogen används som bollplank och i handledningstillfällen har en stor betydelse i denna fallstudie. Samarbetet påverkar även individen eftersom det är genom samspel med olika professioner som skolan kan skapa möjligheter för alla elever i skolan.

Ämnesord/Keywords

Uppfattningar, specialpedagogens roll, pedagoger, rektorer, grundskola, kvalitativ intervjustudie

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 Bakgrund	4-5
1.2 Syfte och frågeställningar	5
1.3 Styrdokumentens roll	5-6
2. Litteraturgenomgång	7
2.1 Uppfattningar av specialpedagogens roll	7-8
2.2 Specialpedagogens roll i skolan som organisation	8-10
2.3 Specialpedagogens roll i styr – och policydokumenten	10-11
2.4 Fenomenografisk inspirerad ansats	11
2.5 Systemteoretiskt perspektiv	12-14
3. Empiriska delen	15
3.1 Metod	15
3.2 Urval och undersökningsgrupp	16
3.3 Genomförande	16-17
3.4 Pilotintervju	17
3.5 Bearbetning av data	17
3.6 Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet	17-18
3.7 Etiska överväganden	18-19
3.8 Analys	19-20
4 Resultat och analys	21
4.1 Kategori A: Uppfattningarna i kategori A framstår som att specialpedagogens roll är att arbeta med utvecklingsarbete	21-22
4.2 Kategori B: Uppfattningarna visar att specialpedagogen arbetar med handledning	22
4.3 Kategori C: specialpedagogens specialkunskap	22-23
4.4 Kategori D: Specialpedagogen arbetar med utredningar och kartläggning	23-24
4.5 Kategori E: Specialpedagogen som bollplank och handledare	24
4.6 Kategori F: Specialpedagogen samarbetar med olika aktörer	24-25
4.7 Kategori G: Specialpedagogen arbete utifrån organisations-, grupp-, och individnivå	25-26
4.8 Kategori H: Specialpedagogens enskilda undervisning	26
4.9 Sammanfattning	27
4.10 Översikt sammanfattande analys	27-28
5. Diskussion	29
5.1 Metoddiskussion	29
5.2 Resultatdiskussion	29-36
5.3 Specialpedagogiska implikationer	36
5.4 Förslag på vidare forskning	36
6. Sammanfattning	37
Referenser	38-40
Bilaga 1 Missivbrev	41-42
Bilaga 2 Intervjufrågor	43

Bilaga 3 Medgivandeblankett.....	44
----------------------------------	----

1. Inledning

Under den specialpedagogiska utbildningen har några samtal handlat om specialpedagogens roll. Bland kurskamrater har olika uppfattningar existerat men även hos kollegor och rektorer ute på fältet. I slutet av hösten 2017 i ett nätverk för specialpedagoger diskuterades specialpedagogens uppdrag. Det var en märkbar skillnad i arbetssättet, några arbetade med screening, utredning, kartläggning men även individuell undervisning. Några var även arbetsledare till arbetslag för en årskurs och var kopplade till att ge stöd i den årskursen. Den stora variationen av arbetsuppgifter kan bidra till att den specialpedagogiska rollen blir mer oklar för framtidens specialpedagoger.

I examensordningen (SFS 2007:638) står det vad som krävs av specialpedagogen, vilka förväntningar och förmågor specialpedagogen ska ha utvecklat.

Det står tydligt att för specialpedagogexamen skall studenten:

"visa fördjupad förmåga att vara en kvalificerad samtalspartner och rådgivare i pedagogiska frågor för kollegor, föräldrar och andra berörda, och – visa förmåga att självständigt genomföra uppföljning och utvärdering samt leda utveckling av det pedagogiska arbetet med målet att kunna möta behoven hos alla barn och elever." (SPS 2007: 638)

Det visar på att specialpedagogen ska ha en handledande roll ute för att möta alla som finns i den pedagogiska verksamheten. Utbildningen ger möjlighet att utveckla den specialpedagogiska rollen genom att studenten får verktyg och kunskaper om hur specialpedagogen skall arbeta med det pedagogiska innehållet i den verksamheten som specialpedagogen befinner sig i. Den blivande specialpedagogens roll är att utifrån olika samtalsmetoder driva den pedagogiska utvecklingen framåt och i syfte att främja alla barns lärmiljö tillsammans med de aktörerna som finns i barn eller elevers kontext.

1.1 Bakgrund

Skollagen (2010:800) menar att det är betydelsefullt att huvudmannen för verksamheten tar tillvara på den specialpedagogiska kompetensen. Eftersom specialpedagogen kan synliggöra det pedagogiska arbetet men även identifiera och anpassa den pedagogiska verksamheten utifrån barns eller elevers olika behov och förutsättningar. Skollagen (2010:800) är tydlig med vad specialpedagogens roll är. Däremot hur huvudmannen och

specialpedagogen ska gå tillväga är inte skrivet, så metoden saknas kring hur arbetet ska ske. Därför är det intressant att studera hur pedagoger och rektorer uppfattar vad specialpedagogens roll är i skolans verksamhet, samt vad specialpedagogen har fått för uppfattningar kring sin roll.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med denna fallstudie är att undersöka vilka uppfattningar av specialpedagogens roll som finns ute i en skola hos pedagoger, rektorer och specialpedagoger.

Studiens frågeställningar är:

- Vad uppfattar fyra pedagoger ute i skolan att specialpedagogens roll är?
- Vad uppfattar rektorer att specialpedagogens roll är?
- Hur uppfattar specialpedagogen sin roll?

1.3 Styrdokumentens roll nationellt och internationellt

Ahlberg (2013) menar att det specialpedagogiska fältet och dess forskning är kopplad till och styrd av utbildningspolitiska syften. Specialpedagogen har att utgå från dessa politiska syften och beslut, vilket kan medverka till att specialpedagogens funktion kan se olika ut över tid.

I läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (2011 rev. 17), står det inget om specialpedagogens roll. Denna läroplan är mer ett dokument för att visa målen som finns för skolans arbete. Det som styrdokumentet styrker är att ett aktivt samspel mellan skolans personal, elever, hemmet och det omgivna samhället utvecklar skolans roll. Vilket även kan bidra till att skolans arbete kan kopplas ihop med de nationella målen som finns för skolan.

Unicef tillsammans med de Förenade Nationerna införde 1989 barnkonventionen som en överenskommelse. Barnkonventionen beskriver rättigheter som barn och elever har. Att alla barn har rätt till respekt men också att få sina behov tillgodosedda. Vilket kan kopplas till (Lgr 11 rev.17) och arbete med värdegrunden. Det som synliggörs i barnkonventionen är att barnen kan befinna sig på olika nivåer i både utvecklingen och

lärande, men det är en rättighet för alla barn och elever att få förutsättning att klara av skolan och uppnå målen. Under 1990-talet kom Salamancadeklarationen ut som strävar efter att främja en skola för alla. Unesco, (2006:2) beskriver att i en skola för alla är man medveten om att alla är olika, och lär sig saker på varierande sätt och utifrån deras förutsättningar och behov. Det som också synliggörs är att undervisningen skall anpassas till var och ens nivå. Det står inget om vem som ansvarar för vad, och hur man ska gå tillväga i skolans verksamhet. Däremot menar Ahlberg (2015) att för att skapa möjliga förutsättningar för alla barn i skolan är ett samarbete mellan specialpedagoger, speciallärare, lärare och forskare en god grund. Det är enligt författaren viktigt för att skapa delaktighet, kommunikation och lärande där alla samspejar. Genom att bygga broar i samspelet och använda sig av utvecklande samtal där olika professioner samspejar så ökar kvaliteten för att skapa förutsättningar för den variation som finns i elevgrupperna. Det kan också uppstå hinder anser Szönyi (2012), eftersom verksamheten är komplex. Det gäller att synliggöra vad som är skolans behov, styrdokumentens och lagstiftarens behov och vad som egentligen är elevens behov. Skolan påverkas av det moderna samhället som vi lever i idag enligt författaren, eftersom skolans styrs av ekonomi, byråkrati och politisk makt. Detta i sin tur påverkar individen och kan vara ett hinder för att skapa förutsättningar för alla elever i skolan.

2. Litteraturgenomgång

I litteraturgenomgången så görs ett nedslag i tidigare forskning kring de specialpedagogiska perspektiven och uppfattningarna av vad specialpedagogens roll i skolan är, men även styrdokumentens betydelse för specialpedagogens roll i skolans organisation. Undersökningen utgår utifrån en fenomenografiskt inspirerad ansats men , även ett systemteoretiskt perspektiv kommer ligga som grund för studiens undersökning.

2.1 Uppfattningar av specialpedagogens roll

De finns olika uppfattningar om specialpedagogens roll hos forskarna, (Ahlberg 2001, Byström och Nilsson 2003, Rosenqvist 2007, Högskoleverket 2006). Ahlberg (2001) menar att specialpedagogen har kartläggande, handledande och utvecklande roll. Medan Byström och Nilsson (2003) menar att specialpedagogens roll är att undervisa, utreda och utveckla, även Rosenqvist (2007) framhåller att detta är specialpedagogens uppdrag. Högskoleverket (2006) skriver däremot att specialpedagogens roll är att arbeta med rådgivande, handledande och utvecklande uppgifter mer stämmer överens med hur Ahlberg(2001) också uppfattar specialpedagogens roll.

Von Ahlefeld Nisser (2009) menar att kommunikationen och kompetensen hos specialpedagogen behöver synliggöras. Författaren anser att specialpedagogens roll ska definieras. Den kunskap och erfarenhet specialpedagogen har skall definieras för att tydliggöra yrkesrollen. Eftersom detta har betydelse för hur specialpedagogen arbetar i praktiken. Genom att lyfta kommunikationens betydelse, och deliberativa samtal där alla har rätt att få uttrycka sig, där respekt och tolerans är grund för samtalet och kommunikationen används för att komma överens om ett innehåll som finns i skolans kontext. Författaren menar att genom de deliberativa samtalen så besitter specialpedagogen ett så kallat kommunikativt perspektiv. En kommunikativ specialpedagog har en förmåga att bedriva det som författaren kallar för specialpedagogik så att andra förstår. Specialpedagogen skapar länkar för ökad förståelse mellan de olika aktörerna som finns i skolans verksamhet och försöker på olika nivåer verka därefter. Det som krävs av organisationen är att den erbjuder samarbete mellan de olika yrkesrollerna men även att specialpedagogen har ett kommunikativt perspektiv. Det som också framkom i Von Ahlefeld Nisser (2009) slutsats var att rektorn och specialpedagogens

samspel har stor betydelse för specialpedagogens yrkesroll och att det synliggörs för omvärlden.

Lansheim (2010) menar i sin studie att arbetsuppgifterna kan se varierande ut för en speciallärare och en specialpedagog. Författaren menar att specialpedagogiken hamnar i ett mellanrum, där de olika politiska- och lokala dokument samt innehållet i läroplantexter och styrdokument avgör vad specialpedagogen får i sitt uppdrag. Det specialpedagogiska uppdraget blir att vara ett stöd för personalen och skolledningen. Specialpedagogens roll blir att arbeta för eleven i skolan och inte med eleven i skolan. När specialpedagogen arbetar för eleven så arbetar den mer utifrån en grupp-, och organisationsnivå. Vilket blir mer att förebygga tex. fysiska hinder i miljön och detta gör specialpedagogen för eleven. Medan specialläraren arbetar mer direkt med individen, som tex. har undervisning i form av färdighetsträning. Då arbetar speciallärare med individen.

Von Ahlefeldt Nisser (2014) lyfter i sin avhandling olika perspektiv som finns på speciallärarens och specialpedagogens roll. Det visar tydligt att specialpedagogen arbetar med uppgifter på individnivå. Speciallärarens roll är att arbeta med grupp-, och individnivå, men eftersom detta ansågs segregerad, att avskilja två professioner så skapades en utbildningsplan för specialpedagogisk utbildning som arbetar på individ-, grupp-, och organisationsnivå. Specialpedagogen utgår utifrån ett helikopterperspektiv, där hen tittar på allt i lärmiljön, organisation och gruppnivå detta för att uppnå en skola för alla.

2.2 Specialpedagogens roll i skolan som organisation

Ludvigsson (2009) har i sin avhandling intresserat sig för ledarskapets betydelse, och hur ledarskapet påverkas av de yttre och inre faktorerna som finns i skolan. Författaren kallar de yttre och inre faktorerna istället för inre och yttre förhållande där hon specifikt är intresserad av samspelet mellan dem. Hon beskriver hur det påverkar samspelet men även ledarskapet i skolan. I det inre förhållandet tas olika synsätt, känslor, statuskillnader och hierarkier upp. Medan det yttre förhållandet är mer på en samhällsnivå, där information och riktlinjer kommer direkt från kommunen eller staten. Ludvigsson (ibid.) menar att genom olika perspektivtagande så kan skolledare och medarbetare tillsammans synliggöra, reflektera och bli medvetna om vad som händer i olika situationer. För att skapa förutsättningar för verksamheten, är samspelet viktigt för skolledare och lärare, det

är något som produceras tillsammans. De sociala, politiska och kulturella aspekterna har en stor betydelse för hur skolledarnas förutsättningar påverkas. Författaren använder begreppet samproducerat, när samspelet och ledarskapet är en helhet, som produceras av både lärare och skolledare. Hon menar att förståelse och perspektiv för yttre påverkan synliggörs mest i mindre möten, där skolledare och lärare möts.

Göransson m.fl.(2015) visar i sin undersökning att litteraturen som beskriver specialpedagogens yrkesroll är det relativt lite forskat om. Det finns inga specifika forskningsstudier som visar specialpedagogernas arbetssätt, kunskaper eller hur de representeras och uppfattas. Det som synliggörs i deras studie är att ett relationellt perspektiv används när det kommer till att titta på elevernas skolproblem hos specialpedagogerna. Resultatet visar även att specialläraren och specialpedagogen utför samma uppgifter. Det som specialpedagogen och specialläraren ägnar mest tid till är undervisning. Andra uppgifter som också är vanliga bland båda yrkesgrupperna är olika typer av samverkan: med förälder, skolledning och med elevhälsan. Bland specialpedagogerna är det också vanligt att samarbeta med externa aktörer. Konsultation, rådgivning eller kvalificerade samtal med lärarlag förekommer också. En vardaglig förekommande arbetsuppgift är arbete med utredningar, åtgärdsprogram och dokumentation (a.a). Även Von Ahlefeld Nisser (2014) beskriver hur specialpedagogen, speciallärare och skolledare bland annat tolkar specialpedagogens roll. Specialpedagogen har ett distansperspektiv och arbetar med frågor som rör lärmiljöer, lärande och organisation i sin helhet. De ska även delta i kvalificerade samtal enligt respondenterna i denna undersökning. Det som synliggörs är att rollerna verkar gå in i varandra enligt studien. Därför lyfter författaren att roller och uppdrag ska tydliggöras och få egen legitimitet.

Möllås, Gustafson, Klang och Göransson (2017) har i sin fallstudie beskrivit hur specialpedagoger arbetar i praktiken och hur de uppfattar sin roll. Studien visar en stor variation i vad specialpedagogen arbetar med. Specialpedagogen arbetar med enskild undervisning, gruppundervisning, arbete med det sociala samspelet i skolan som relationer och konflikter som uppstår, kartläggning-utredningsarbete samt dokumentation. Efter kartläggningen så sker det också uppföljning och utvärdering. Även anpassningar av undervisningsmaterial och prov, samt skolutveckling och praktiska göromål. Det specialpedagogerna ansåg vara ett hinder för att arbeta proaktivt är att allt annat arbete som tex kartläggning, utredning och undervisning kommer innan det

proaktiva. Deras varierande arbetsuppgifter skapar hinder att arbeta inkluderande, och att arbeta med utvecklingen på skolan, vilket specialpedagogerna gärna ville. Lansheim (2010) menar att specialpedagogiken ska sträva efter att blir mer förebyggande och att begreppet inklusion, som kommer från inkludering inte bara ska kopplas till specialpedagogiska uppdraget, utan att det ska beröras och förstås av alla i skolans verksamhet.

Fördelningen ser olika ut beroende på vilken skola de befinner sig på, samt att arbetsuppgifterna och tidfördelningen mellan undervisning, kartläggning och skolutveckling ser olika ut. Denna variation kan påverka inkluderingen eftersom alla skolans aktörer ska sträva mot målet framhåller Möllås m.fl. (2017)

Berg (2003) menar att skolutvecklingen kan ses som en problemlösningsprocess. Det kan handla om det som händer i vardagen, som kan vara intressant att studera. Problemområdet behöver inte vara något negativt, utan det ska ses mer som en möjlighet att genomföra en förbättring för skolutvecklingen. Då skapas möjligheter att driva det vardagliga arbetet i nytt utvecklingsområde. Författaren menar att för att driva skolutvecklingen framåt behövs ett långsiktigt arbete, där skolutvecklingen berör alla delarna som finns i skolan och inverkar där. Elevens bästa är den viktigaste utgångspunkten och elevens bästa är alltid i fokus i det förebyggande arbetet. En uppgift specialpedagogen har är att driva utvecklingsarbetet är att använda resurser på skolan som t.ex. extern handledning. Författaren menar att skolutvecklingen ska ses utifrån den enskilda skolans behov och inte utifrån politiska föreställningar, strategier eller andra program som är framtagna. Skolan som är i förändring och bedriver sina egna arenor måste hitta ett sätt för specialpedagogen att driva sitt utvecklingsarbete framåt. Berg (2003) lyfter att skolan som organisation behöver handledningsstöd för att planera, utföra och utvärdera skolutvecklingens arbete. Handledarens ansvar är att använda sig av de resurserna som finns men även stödja och konsultera arbetsgången.

2.3 Specialpedagogens roll i styr – och policydokumenten

I en studie av Göransson m.fl. (2015) så synliggörs det att specialpedagogerna är intresserade av skolutvecklingen och att de har kompetens för att driva denna vidare. Det studien visar är dock att specialpedagogerna sällan arbetar med skolutvecklingen. Det finns olika faktorer som påverkar specialpedagogens arbete med utvecklingsarbetet i skolan. Författarna menar att de olika styrdokumenterna och rollerna i skolutvecklingen

kan påverka. Specialpedagogens roll nämns inte i skolans styrdokument. Det nämns i skollagen kapitel två, paragraf 25 (2010:800) att det är i elevhälsan den specialpedagogiska kompetensen möjliggör de specialpedagogiska insatserna. Förstelärarens roll nämns i skollagen i kapitel två, paragraf 22, där huvudmannen ska erbjuda och sträva efter ett karriärsteg för yrkeskunniga lärare. Ett steg för bredare kompetens kan det tolkas som. Dock står det inget i skollagen som styrker att försteläraren skall driva skolutvecklingen. Skolledarens roll eller rektorns roll beskrivs i skollagen, där skolutvecklingen är kopplad till det systematiska kvalitetsarbetet. I styr- och policydokumenten står det ingenstans att specialpedagogen skall arbeta med inkludering. Det står bland annat om de andra professionerna i elevhälsan såsom skolsköterska, psykolog och läkare skall arbeta tillsammans men att det även behövs specialpedagogisk kompetens. Det står inte hur och vad specialpedagogen ska ha för roll.

2.4 Fenomenografisk inspirerad ansats

Denna undersökningen utgår utifrån en fenomenografisk inspirerad ansats. Svensson och Starrin (1994) beskriver att ordet fenomenografi kommer från grekiskan. Det är två ord som har blivit ett. Fenomeno betyder det som visar sig och grafia kan tolkas som att det som beskrivs i ord eller i bild. Så fenomenografien är då: beskriver det som visar sig.

Uppfattningar **av** ett fenomen är det centrala i fenomenografien enligt Uljens (1989). Det är just **av** ett fenomen och inte **om** ett fenomen. Forskaren är ute efter uppfattningarna av ett fenomen eftersom det inte är värderande. Enligt fenomenografien anses **om** som värderande i sig, eftersom forskaren söker sanningar om ett fenomen. Forskaren är ute efter att beskriva det som visar sig i uppfattningarna kring ett fenomen. Fenomenografien enligt Marton (1981) används för att beskriva hur människan uppfattar, upplever och ger uttryck för olika synpunkter av världen. Forskaren använder sig av ett andra ordningens perspektiv, som betyder att forskaren studerar människors uppfattning av något. Svensson och Starrin (1994) menar att kunskapen finns beroende på hur man ställer frågorna om verkligheten. En start inom studien kan vara att fråga hur verkligheten ser ut och varför verkligheten ser ut så. Sen kan även frågorna i studien formuleras så att forskaren undersöker just uppfattningarna av verkligheten. Uljens (1989) menar att fenomenografien utgår utifrån andra ordningens perspektiv eftersom forskaren är ute efter variationen av uppfattningar. Andra ordningens perspektiv studera hur lärare, rektorer

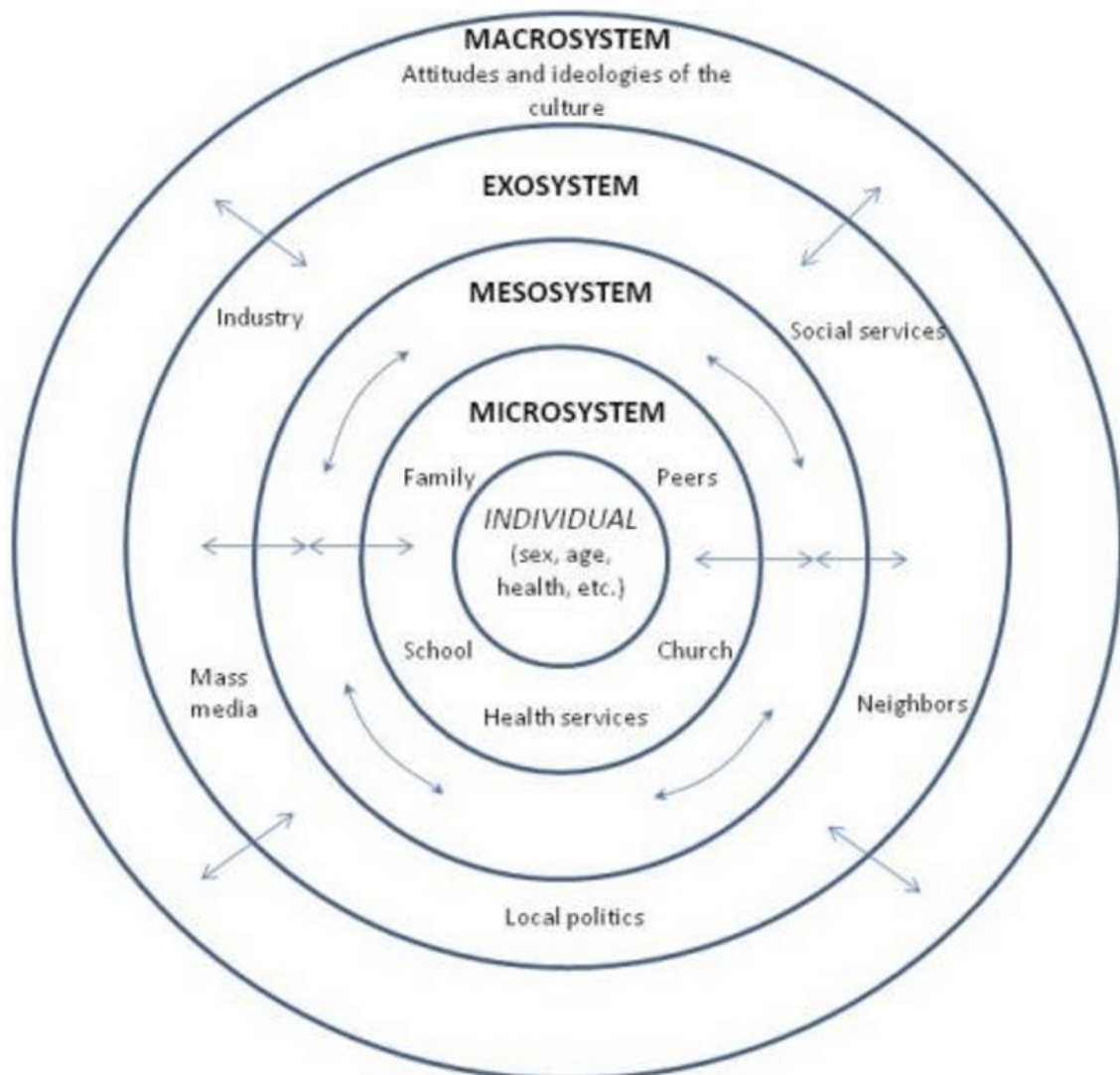
och specialpedagog uppfattningar specialpedagogens roll. Det är variationen av uppfattningar som sedan blir kategorier och som innehåller undersökningens resultat. Uljens (1989) menar att individerna i undersökningen kan presentera en uppfattning bland flera olika. Författaren menar att en individ kan ha flera uppfattningar av ett fenomen.

2.5 Systemteoretiskt perspektiv

Bronfenbrenner (1979) utgår utifrån systemteoretiska perspektiv. Genom att förklara empirin ur ett systemteoretiskt perspektiv och undersöka alla delar i systemet kan forskaren söka förståelse för hur de olika systemen påverkar varandra. Detta kan bidra till att kategorier och mönster på olika nivåer kan urskiljas. För att skapa en helhetsbild av empirin behöver delarna granskas, analyseras och omtolkas i delar och i helhetsprocesser samt ur olika synvinklar och perspektiv. Delarna i helheten påverkas och är beroende av varandra, vilket även gäller relationerna mellan människorna i systemets delar. Bronfenbrenner (1979) beskriver de delarna som mikrosystemet, mesosystem, exosystemet, makrosystemet och kronosystemet. Inom ett mikrosystem ingår familjen och skolan.

Det som är centralt här är händelserna, rollerna och familjemedlemmarna. Attityder eller beteende är det som beskrivs i rollerna som även kan kopplas till olika sociala status.

Figur 1: Bronfenbrenner (1979) Social-Ecological Model of Human Development

Det som händer runt den enskilda individen påverkar relationer till dem som finns i kontexten. Mesosystemet ingår i mikrosystemet, de är beroende av varandra. Det är närmiljöerna som finns kring individen som förklaras. Det som händer i ena systemet påverkar hur individen reagerar i nästa mikrosystem. Mikrosystemet kan påverka individens beroende på vad eleven har med sig i för tidigare erfarenheter, vilket även påverkar utvecklingen. I exosystemet ingår olika verksamheter som finns i samhället och annan yttre påverkan, som kan styra kontextens utformning och möjligheter för individen i samhället.

I makrosystemet ingår olika styr- och policydokument på både internationell och nationell nivå. Samt skolans roll i samhället. Sist men inte minst så kommer kronsystemet som refererar till tiden, vilket kan tolkas som att de som sker i andra system kan förändras. Genom flexibilitet och tid, så kan kontexten och variationen av olika uppfattningar påverka individens utveckling och framtid. Denna teorin har valts eftersom fallstudien är

inom en skola och där forskaren synliggör att det finns andra nätverk som kan påverka individen. Eleven har med sig erfarenheter hemifrån och möter nya erfarenheter, normer och vuxna i skolan. Genom att undersöka utifrån olika system inom skolan så tydliggörs vad som är skolans behov och vad som är elevens.

3. Empiriska delen

I den empiriska delen redogörs val av metod, tillvägagångsätt vid datainsamling, urval, bearbetning och etiska principer.

3.1 Metod

Utifrån studiens syfte och frågeställningar har intervju valts som metod. Genom att använda denna metod kan det bidra till att studiens frågeställningar kan besvaras. Genom den kvalitativa metoden kan forskaren få bredare uppfattningar av det som händer i den sociala miljön (Bryman (2013)).

Denscombe (2009) menar att i en fallstudie utgår forskaren utifrån den kvalitativa metoden och kommer vara den metoden som också används i denna undersökningen. Fallstudien används vid undersökningar som har sin utgångspunkt i att undersöka en specifik enhet. I denna undersökningen blir det en skola. Genom att använda sig av fallstudie kan det bidra till en mer utförlig bild av det studien undersöker. Eftersom undersökningen vill nå flera yrkesgrupper och uppfattningar som finns inom en enhet är därför fallstudie passande.

3.2 Urval och undersökningsgrupp

Med utgångspunkt i studiens syfte är det av vikt att intervjua just pedagoger, specialpedagoger och rektorer. De sker ett icke-sannolikhetsurval som innebär att forskaren bestämmer vilka respondenterna är. Forskaren väljer respondenterna utifrån deras expertis och erfarenhet kring ett fenomen. Det är eftersträvarsvärt för undersökningen att respondenterna arbetar i en skola där de träffar specialpedagogen dagligen.

För att få respondenter så utfördes ett tvåstegsurval, dvs att först göra urval av organisationen, som i detta fall är skolan. Det skickades även ut ett missivbrev om studien via mail, sedan att forskaren kontaktade vidare de som vill medverka. Målet med studien var att intervjua sammanlagt nio respondenter, två specialpedagoger, två rektorer, och fem pedagoger.

Forskaren utgår utifrån en fenomenografiskt inspirerad ansats med utgångspunkt i att respondenterna har olika erfarenheter enligt Alexandersson (1994). En fenomenografiskt inspirerad ansats utgår utifrån respondenternas uppfattningar kring ett fenomen. Variationen kan vara att respondenterna har olika bakgrunder eller arbetslivserfarenhet. Tabell 1 beskriver respondenternas yrkeserfarenhet och bakgrund, hur många år de har arbetat på den skolan där fallstudien är genomförd.

Tabell 1 visar pedagoger, rektorer och specialpedagogens yrke och yrkeserfarenhet från skolan.

Yrke	Livserfarenhet från skolan
Specialpedagogen A	3 månader
Rektor B	26 år
Rektor C	1 år 2 mån
Lärare D	9 år
Socialpedagog /fritidsledare E	4 månader
Förskollärare F	22 år
Lärare G	3 år

3.3 Genomförande

Att genomföra studien och hitta respondenter var tidskrävande, eftersom forskarens och respondenternas tider krockade med varandra. Studiens syfte utgick från att studera lärares uppfattningar om specialpedagogens roll, men eftersom det var olika yrkesgrupper i varje klass så valde forskaren att intervjua alla som ville, och som har träffat specialpedagog i skolans verksamhet. Detta synliggör också variationen av yrkesgrupper som finns i ett klassrum, men även att forskarens antagande var fel när hon antog att alla var lärare. Det blev också bortfall av några respondenter pga. olika skäl, som utbildning, sjukdom och semester. Yrkeserfarenheten bland respondenterna bidrar till mångfald vilket är en fördel för studiens syfte. Genomförandet skedde genom att pedagogerna, rektorerna och specialpedagogen blev intervjuade i deras kontor. Forskaren valde

medvetet ut en plats där respondenten kan känna sig trygg i, istället för en främmande ny miljö. Intervjuerna spelades in med röstinsmatningen som finns på Iphone. Iphonen var gömd under intervjun, så att den inte påverkar respondenten vilket respondenterna valde själva. I resultatdelen kommer respondenterna, specialpedagog och rektorerna tillsammans med första bokstaven i alfabetet redovisas så att det blir specialpedagog A-, rektor B och rektor C, de andra i studien kommer att få titel pedagog från bokstaven D-G.

Fallstudien är genomförd på en skola som är en F-9 skolan med över 300 elever. På skolan finns fyra byggnader, en liten byggnad med årskurs 2-3 en stor byggnad med elever från årskurs 5-9 och expedition där två rektorer sitter, kurator och administration samt lärararbetslag och två specialpedagoger. I byggnad tre befinner sig årskurs F-1, och i byggnad 4 som kallas för huset, finns klass 4, matsalen, skolsköterskan och personalrum för arbetslaget i årskurs 4. Fritidsverksamheten bedrivs i byggnad F-1 och i byggnaden för 2- 3 byggnad. Skolan ligger i en by. Upptagningsområdet består dels av de som bor i byn, men även de elever som bor runt byn i småbyarna. Det kommer även elever inifrån stan.

3.4 Pilotintervju

Till att börja med intervjuades en chef som arbetar i en skola. Patel och Tebelius (1987) menar att pilotintervjun används för att prova om materialet och intervjufrågorna är relevanta för undersökningen. Författarna menar att pilotundersökningar, - använder forskaren som ett stöd för att se om intervjufrågorna är konkreta för undersökningen. De menar att via pilotintervjuer får forskaren möjlighet att åtgärda frågornas innehåll, språk och formuleringar. Genom pilotintervjun kan forskaren exempelvis förhindra att det blir för många frågor vilket i sin tur kan leda till att respondenterna kan bli trötta av att besvara frågorna. Denna pilotintervju redovisas inte i resultatdelen.

3.5 Bearbetning av data

Ljudinspelningen ifrån intervjuerna avlyssnades och transkriberades. Respondenternas identitet avkodades. De skrivna texterna har lästs ett flertal gånger för att få ett sammanhang av svaren och kunna urskilja variation mellan intervjusvaren. Syftet med detta är att synliggöra respondenternas uppfattningar kopplade till studiens frågeställning. Resultatdelen är kopplad till hur respondenterna uppfattar specialpedagogens roll, som

även är den intervjufråga som användes vid intervjun. Intervjun används vid sammanställningen av resultatet som mynnar ut i olika beskrivningskategorier.

3.6 Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet

När det gäller validitet, reliabilitet och generaliserbarhet, så utgår forskaren från ställningstagande till följande: Har forskaren mätt det som är avsett att mäta? Är resultatet tillförlitliga? Och går resultaten att generalisera? Från början till slutet, så kan forskaren i denna studie konstatera att undersökningen inte är generaliserbar eftersom det är omöjligt att ge en generell bild av hur en specialpedagogs roll ser ut utifrån fallstudien på skolan med sju respondenter. Skolan är ett ställe som hela tiden är i förändring och det som händer här och nu kanske inte ser ut så imorgon. Syftet är inte heller att generalisera utan mer att få en inblick i hur specialpedagogens roll kan uppfattas av de olika respondenterna.

När det kommer till reliabilitet och validitet kan dessa två begrepp skapa hinder för den kvalitativa forskningsstudien, eftersom forskaren är både den som mäter och tolkar resultatet enligt Larsson (2005). Det skapar bättre förutsättningar om forskaren vill genomföra en kvantitativ undersökning, eftersom i den kvalitativa mäter man inte något specifikt utan forskaren är mer intresserad av att beskriva ett visst fenomen. Undersökningen utgår från respondenternas uppfattning, där forskaren är ute efter att urskilja uppfattning för att senare analysera.

Det som kan garantera validitet och reliabilitet i denna studien är att forskaren följer syftet och frågeställningar. Genom att besvara dessa och beskriva respondenternas uppfattningar så bidrar det till tillförlitlighet i studien. Det som kan påverka en kvalitativ undersökningens validitet är hur väl forskaren beskriver, analyserar och kategoriserar, detta kan bidra till att läsaren får en tydlig uppfattning av fenomenet som forskaren försöker beskriva.

3.7 Etiska överväganden

Vetenskapsrådet (2017) menar att i forskningen vägs olika intressen in, exempelvis forskarens intresse att finna ny kunskap och deltagarnas intresse att få integritetsskydd. Därför följer denna studie de forskningsetiska principerna såsom informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet för att undvika att

respondenterna tar skada av deltagandet. Informationskravet handlar om att deltagarna har rätt till information kring studien. Därför skickades ett missivbrev (se bilaga 1) tillsammans med en samtyckesblankett till möjliga deltagare med informationen kring studien samt upplysning om att den följer forskningsetiska principer. Forskaren samtalar ytterligare en gång till innan intervjun med respondenten där hon lyfter de yrkesetiska principerna och deltagarens rättigheter, att respondenten får välja att avbryta intervjun när som helst under inspelningen. Ett missivbrev och informationen om respondenternas rättigheter hjälper att skapa tillit och förtroende samt att respondenter bildar sig en uppfattning om undersökningen, Bryman, (2011).

Vid avslutning av intervjun så tackar forskaren respondenterna för deltagandet samt påminner att hon ska följa forskningsetiska principer (Vetenskapsrådet, 2017) för att respondenterna inte ska känna sig "utnyttjade" av situationen eller rädsla att dem ha sagt något privat vilket Bryman (2011) menar är viktigt att påpeka en extra gång.

3.8 Analys

Selghed (2004) menar att en fenomenografisk analys har till syfte att utforska variationer av uppfattningar av ett fenomen, i denna studie specialpedagogens roll. Uppfattningar förekommer i intervjumaterialet och resultatet sammanfattar de olika uppfattningarna i kvalitativt skilda beskrivningskategorier. I resultatet söker forskaren inte förklaringar till fenomenet utan hur fenomenet uppfattas och erfars (a.a.). Uljens (1989) menar att beskrivningskategorierna framträder genom att göra analys av materialet. De kvalitativt skilda beskrivningskategorierna är:

Kategori A: Uppfattningarna i kategori A framstår som att specialpedagogens roll är att arbeta med utvecklingsarbete.

Kategori B: Uppfattningarna i kategori B visar att specialpedagogens roll arbetar med handledning.

Kategori C: Uppfattningarna i kategori C synliggör att specialpedagogen har specialkunskap

Kategori D: Uppfattningar i kategori D beskriver att specialpedagogens arbetar med utredningar och kartläggning.

Kategori E: Uppfattningarna i kategori E speglar att specialpedagogen fungerar som ett bollplank.

Kategori F: Uppfattningarna i kategori F är att specialpedagogen samarber mellan olika aktörer.

Kategori G: Uppfattningar i kategori G synliggör att specialpedagogens roll är att arbeta utifrån organisation-, grupp, - och individnivå.

Kategori H: Uppfattningar i kategori H beskriver att specialpedagogens roll är att arbeta med enskild undervisning.

4. Resultat och analys

Analysen av resultatet i denna undersökningen är fenomenografiskt inspirerad, då syftet med studien är att undersöka vilka uppfattningar av specialpedagogens roll som finns ute i en skola hos pedagoger, rektorer och specialpedagog. I resultatdelen redovisas kategorierna skilda åt. Det som resultatet visar är att respondenterna har bildat sig sina uppfattningar från tidigare erfarenheter. Hur dessa erfarenheter har bildats kan se olika ut från individ till individ. Det kan vara i möte med andra från skolan eller i kontakt med forskning, som respondenterna kan ha bildat sig uppfattningar av specialpedagogens roll.

Genom diskussioner med kollegor, specialpedagoger i elevhälsoteamet på skolan samt genom nätbaserade artiklar och till viss del forskning (Rektor C)

Genom att titta på vad de gör i skolan. Hur de arbetar här, sen kan de se olika ut (Pedagog F)

Några av respondenterna har bildat sig sina uppfattningar genom utbildning. Vilket har enligt dem ändrat deras egen uppfattning. Det syns tydligt att genom samtal så skaffar sig rektorn C och pedagog F sina kunskaper av specialpedagogens roll i skolan. Det som också framkommer i resultatet är att rektorn C söker kunskap om specialpedagogens roll ute på nätet och till viss del i det som är forskat kring specialpedagogens roll.

Jag tror att jag omvärderat min uppfattning om specialpedagogens roll nu när jag läser till speciallärare. Tack vare den utbildning jag nu går så förstår jag skillnaden mellan våra uppdrag. (Pedagog D)

Jag har läst mycket i böckerna som finns i biblioteket om specialpedagogen. I början kunde jag inte skillnaden mellan speciallärare och specialpedagog, men nu tror jag att jag kan det. (Pedagog G).

Resultatet visar att uppfattningar kan ändras genom att respondenterna läser eller utbildar sig vidare, antingen genom att själv ta initiativet att läsa om specialpedagogens roll eller genom att gå en utbildning, där de olika rollerna speciallärare och specialpedagog diskuteras.

4.1 Kategori A: Uppfattningarna i kategori A framstår som att specialpedagogens roll är att arbeta med utvecklingsarbete.

Respondenterna i kategori A uppfattar att specialpedagogens roll är att arbeta med utvecklingsarbetet på skolan.

specialpedagogen ska också hjälpa till i arbetet alltså utvecklingsarbetet mellan till exempel pedagogiska diskussioner, hjälpa lärare att utveckla dem och deras synsätt på deras egna bemötande till exempel (rektor B)

Uppfattningarna synliggör att specialpedagogen ska samspela genom att diskutera skolans innehåll med pedagogerna. Genom att samtala eller använda sig av diskussioner som är pedagogiska så kan specialpedagogen utveckla och påverka utvecklingsarbetet tillsammans med lärarna.

Specialpedagogen ska också samverka med andra yrkesgrupper och vara ett stöd vid klasskonferenser. (pedagog D)

För att kunna arbeta med utveckling så måste specialpedagogen samspela med de andra aktörerna som finns i skolans verksamhet. Det framkommer även att specialpedagogen skall vara ett stöd vid klasskonferenser.

4.2 Kategori B: Uppfattningarna visar att specialpedagogen arbetar med handledning

så är en specialpedagog, jag ska kunna gå till den och får handledning så som jag har uppfattat det nu (pedagog F)

Resultatet i denna kategorin visar att specialpedagogen uppfattas ha en handledande roll både med personalen men även ledningen. Det framkommer även av resultatet att specialpedagogen som handledare antas ha en annan syn på pedagogiken och att den utvecklas.

Specialpedagogen har liksom en handledande roll att arbeta tillsammans med personalen och ledningen då, för att jag tror man tittar på pedagogiken på ett annat sätt och att det utvecklas. (pedagog G)

Uppfattningarna i kategori B som respondenterna har, visar att specialpedagogen kan pedagogerna gå till för att få handledning. Men även att specialpedagogen har en handledande roll med fler än pedagoger och personal, även ledningen får handledning.

4.3 Kategori C: Specialpedagogens specialkunskap

I kategori C finns uppfattningarna som att specialpedagogen har kunskaper om elever med problematik. Resultatet visar att specialpedagogen förmodas ha en specialkunskap.

specialpedagogen använder vi när vi har elever med diverse problematik för att utreda om där finns möjligheten, hjälpinsatser och hjälpmedel att använda, du förstår att de kan tänka eftersom de håller på med specialkunskap runt en problematik, till exempel han har den formen av familjeproblematik. (pedagog E)

Det framkommer av resultatet att specialpedagogen utreder, vilka insatser som behövs, men även ser utifrån eleven och dennes familjeproblematik.

Det är när lärarna behöver stöd som specialpedagogen kan komma in och vara resurs åt lärarna. Uppfattningarna visar att de elever med specifika fall kräver specialpedagogens speciella åtgärd eller resurser som specialpedagogen har.

vara stöd för lärarna om det finns elever med specifika fall där det krävs lite mer speciella åtgärder eller resurser där specialpedagogen kan komma in och vara som en resurs för lärarna. (pedagog F)

Uppfattningar i kategori C visar att specialpedagoger då kan arbeta med variationen som finns i elevgruppen.

Det kan exempelvis gälla barn eller elever med läs- och skrivsvårigheter, psykiska, fysiska eller intellektuella funktionsvariationer. Deras arbete kan även gälla för särbegåvade elever (rektor C.)

Uppfattningarna avspeglar att specialpedagogens specialkunskap blir att arbeta med olika slags av problematik som läraren kan komma i kontakt med men även arbeta med eleverna som har olika svårigheter eller intellektuella funktionsvariationer.

4.4 Kategori D: Specialpedagogen arbetar med utredningar och kartläggning

Uppfattningarna i kategori D visar att specialpedagogen arbetar med utredningar och med andra saker.

man får boka specialpedagogen som exempelvis som utredningar eller andra saker, eftersom specialpedagogen har nya rön och komma med och nya saker som skulle kunna hjälpa läraren. (pedagog E)

Resultatet i kategorin visar att specialpedagogen är insatt i nya rön och kan då komma med kunskap som kan eller skulle kunna hjälpa och stötta läraren.

4.5 Kategori E: Specialpedagogen som bollplank och handledare

Uppfattningarna i kategori E visar att specialpedagogen uppfattas som ett bollplank, där respondenterna och specialpedagogen kan bolla sina idéer.

Jag ser helst specialpedagogen som ett bollplank att kunna bolla idéer med men även nya inslag kanske. Det är bra att ha specialpedagog en sån som har en annan utbildning och sen har ett annat synsätt att bolla med (pedagog E)

Resultatet visar att specialpedagogen kan bidra med att ändra synsätt eftersom specialpedagogen har en annan utbildning. Detta kan bidra till nya inslag och idéer.

Resultatet visar även att specialpedagogen kan komma med olika synpunkter, både till lärarna och till elevens vårdnadshavare. Det som också framkommer i uppfattningarna här är att specialpedagogen är ett bollplank också till rektorn.

Specialpedagogen jobbar liksom med kontakten med vårdnadshavare och lärare, där man kan vara en länk mellan men också komma med synpunkter, och vara bollplank till rektorn med. (rektor B)

Uppfattning i kategori E visar att specialpedagogen arbetar mycket som bollplank.

men ja men det är mycket bollplank man gör utredningar och man observerar och dokumenterar man handleder, ja man hjälper till att hitta information kring regelverket och så se till så att alla följer de lagar och förordningar. (specialpedagog A)

Det som också framkommer i resultatet är att specialpedagogen arbetar med att hitta information och att lagar och förordningar följs.

4.6 Kategori F: Specialpedagogen samarbetar med olika aktörer.

Resultatet i kategori F visar att specialpedagogens roll uppfattas vara att arbeta med skolan, lärare, föräldrar och rektor.

att finnas genom att stötta lärarnas idéer och arbeta med dilemma som man kommer i, både i skolan eller i undervisningen, i arbetet, i klassrummet, för föräldrar eller var det nu må vara, men

även att finnas där för rektor att komplettera rektor eftersom en person inte kan sitta på all kunskap själv. (specialpedagog A)

Uppfattningarna i kategori F visar att specialpedagogens roll är att finnas med i olika sammanhang under dagen men även komplettera med kunskap, idéer och arbeta med skolan.

Respondenternas uppfattningar tydliggör att specialpedagogen ska arbeta som en länk mellan skolan, lärare och föräldrar. Så att allt går ihop, annars så fungerar inte samarbetet. Uppfattningarna i kategori F är att specialpedagogen även skall samarbeta med elevhälsan och rektorerna.

Specialpedagogen ska var en länk kan man väl säga mellan lärare och förälder tycker jag, att det ska vara nära samarbete med ledningen annars så kan man inte gå ihop. Men även nära samarbete med elevhälsan och med rektorerna.
(rektor B)

Uppfattningar i kategori F visar att specialpedagogen samarbetar med andra deltagare. Specialpedagogen skall även samarbeta med lärarna, här ska samarbetet fungera som ett pedagogiskt stöd enligt uppfattningarna i denna kategori.

Specialpedagogerna fungerar också som ett pedagogiskt stöd åt lärare.
(rektor C).

4.7 Kategori G: Specialpedagogen arbete utifrån organisations-, grupp-, och individnivå.

Uppfattningarna som framkommer i resultatet för kategori G är att specialpedagogen har en betydelse för verksamheten. Hon/han ska se detaljerna som finns i skolan men även helheten. Även bidrar till att lärarna ska se saker på nytt sätt. Uppfattningen visar att specialpedagogerna är viktiga för verksamheten.

specialpedagogens roll för mig innebär att se detaljerna i verksamheten men även helheten, specialpedagogen är till för att försöka uppmuntra lärarna att se saker och ting på ett nytt sätt. Jag tror att när man arbetar hand i hand med specialpedagogerna då kan man bilda sig en uppfattning om att det faktiskt är viktiga för verksamheten (pedagog F)

Det som framkommer i kategori G är att specialpedagogen arbetar med skolutveckling, genom att vara delaktig i ny forskning men även att hen gör kartläggningar på -, organisation-, grupp- och individnivå.

att hen ska arbeta med kartläggningar av både organisation, grupp och individ.

Att leda skolutveckling genom att ta del av ny forskning (pedagog D).

Det som också framkommer i uppfattningarna är att arbeta med lärmiljöerna och utveckla dessa.

gäller att utveckla goda lärmiljöer på grupp- och individnivå samt organisationsnivå. (rektor C)

Det som också framkommer i resultatet är att uppfattningarna i denna kategorin beskriver att specialpedagogen skall ha ett helikopterperspektiv på skolan.

I ett organisationsperspektiv innebär detta att ha ett övergripande helikopterperspektiv för skolan. På en annan nivå belyser dessa de pedagogiska situationerna i lärandemiljön med arbetslag och lärare. På den tredje nivån sker arbetet för det enskilda barnet (rektor C)

Resultatet i kategori G uppfattningarna visar på att specialpedagogen förmodas arbeta med lärandemiljön tillsammans med arbetslag som finns på skolan och lärare. Det som också framkommer i denna kategorin är att specialpedagogen arbetar för eleven.

4.8 Kategori H: Specialpedagogens enskilda undervisning.

Uppfattningarna i kategori H beskriver att specialpedagogen antas ha individuell undervisning.

man ska inte diskutera det här med att undervisa eftersom specialpedagogen har det övergripande ansvaret men man får nog göra det, speciellt när de är på en mindre skola som detta här är, man kanske har en specialpedagog och då får vi ibland ta tillvara med att använda specialpedagogen i den situationen att ta in elever som måste ha enskild undervisning om man inte har någon annan lösning på det, (rektor B)

Resultatet visar även att det finns en medvetenhet om att specialpedagogen antas ha individuell undervisning men även att specialpedagogen förmodas ha det övergripande ansvaret.

4.9 Sammanfattning

Ur intervjuerna framkom åtta olika kategorier. Det finns många olika uppfattningar kring specialpedagogens roll. Det som också framkommer är att en respondent kan ha flera uppfattningar av specialpedagogens roll. Respondenterna utgår utifrån deras uppfattningar av specialpedagogens roll. Uppfattningarna varierar allt från en individnivå till ett mer övergripande perspektiv på skolan och det pedagogiska arbetet.

4.10 Översikt sammanfattande analys

Figur 2. Tabell för översikt av respondenternas uppfattningar.

Kategorier	Uppfattningarna i kategori A framstår som att specialpedagogens roll är att arbeta med utvecklingsarbete.	Uppfattningarna i kategori B visar att specialpedagogens roll är handledande	I kategori C: är uppfattningarna att specialpedagogens roll har specialkunskap	Uppfattningarna i kategori D beskriver att specialpedagogens roll är utredningar och kartläggning.	Kategori E: uppfattningarna är att specialpedagogen uppfattas som ett bollplank.	Kategori F: uppfattningarna är att specialpedagogens roll är samarbete mellan olika aktörer.	Uppfattningarna i kategori G framstår att specialpedagogens roll är att arbeta utifrån organisation-, grupp-, och individnivå.	Kategori H uppfattningarna av specialpedagogens roll är att arbeta med enskild undervisning.
Spec.ped A					X	X		
Rektor B	X				X	X		X
Rektor C			X			X	X	
Lärare D	X							
Soc.ped/fritidsled.			X	X	X			
Förskollärare F		X	X				X	
Lärare G		X						

Resultattabellen visar att respondenterna har en eller flera uppfattningar kring specialpedagogens roll. Uppfattningarna visar en variation i studiens resultat. Uppfattningarna i den sammanfattande analysen visar att respondenterna kan ha en till tre uppfattningar av specialpedagogens roll i skolan. Respondenterna A, B, C och E's uppfattningar avspeglar att specialpedagogen förmodas ha en samspelande roll i skolan. Respondenterna C, E och F uppfattar som att specialpedagogen förmodas ha en specialkunskap. Respondenterna B och D uppfattar att specialpedagogen arbetar med

utvecklingen i skolan. Respondenterna F och G uppfattar att specialpedagogen förmodas ha en handledande roll. Respondent C och F uppfattar att specialpedagogens roll i skolan antas vara att arbeta övergripande. Det finns även en uppfattning av respondent C som avspeglar att specialpedagogen arbetar med individuell undervisning.

5. Diskussion

Syftet med arbetet är att synliggöra uppfattningar av specialpedagogens roll som finns ute i en skola hos pedagoger, rektorer och specialpedagog. Diskussionen består av två avsnitt, en metoddiskussion och en resultatdiskussion.

5.1 Metoddiskussion

Att använda sig av intervju visade sig vara rätt verktyg eftersom studien sökte svar på respondenternas uppfattning av ett visst fenomen. Det var en fungerande metod för att uppnå syftet med arbetet. Genom intervju så skapar forskaren ett djupare perspektiv kring uppfattningar av fenomenet. Det som var ett hinder för forskaren i denna studien var att det var svårt att få tag i respondenter med behörighet. Syftet från allra första början i denna studien var att undersöka hur lärare i skolan uppfattar specialpedagogens roll. Det fick ändras under undersökningens gång eftersom det fanns frivilliga respondenter som ville delta och som arbetade i den skolan där fallstudien ägde rum. Genom variation på respondenterna utifrån deras tidigare yrkesbakgrund så upplever jag att syftet med studien blev uppnått. En annan sak som påverkade val av frågeställning var att forskaren antog att alla respondenter var lärare. Därför ändrades en av frågeställningarna till: hur pedagoger uppfattar specialpedagogens roll, eftersom respondenterna har någon slags av pedagogisk bakgrund. I metoden synliggörs det att respondenternas yrkesbakgrund varierar. Det finns lärare, fritidsledare och förskollärare. Genom intervju som underlag så synliggörs just studiens syfte och frågeställningar eftersom forskaren är ute efter uppfattningar som finns här och nu i denna fallstudie.

5.2 Resultatdiskussion

Utifrån resultatet så synliggörs olika uppfattningar av specialpedagogens roll i skolan. Studiens syfte är att beskriva vilka uppfattningar av specialpedagogens roll som finns ute i en skola hos pedagoger, rektorer och specialpedagoger. Kategorier och mönster på olika nivåer kan urskiljas. För att skapa en helhetsbild av resultatet så behöver delarna granskas, analyseras och omtolkas i processer samt ur olika synvinklar och perspektiv i resultatdiskussionen. Bronfenbrenner (1979) utgår utifrån en systemteori. Han har valt att studera individens utveckling i den kontext som är individens miljö. Där de olika systemen som finns runt individen kompletterar varandra och påverkar individen. I resultatdelen synliggörs hur de olika kategorierna och uppfattningarna kan påverkas av

varandra. Det som framkommer i de olika kategorierna A till G är att respondenterna har olika uppfattningar kring specialpedagogen roll.

Resultatet i kategori A visar att respondenterna uppfattar att specialpedagogen skall arbeta med utvecklingsarbetet. Hur själva arbetet ska se ut är varierande bland uppfattningarna. Vilket kan vara pedagogiska diskussioner, kartläggningar och att arbeta med pedagoger och deras bemötande. Göransson m.fl. (2015) menar att det är vanligt att specialpedagogen samverkar med både föräldrar, skolledningen och med elevhälsan. I denna studiens resultat förekommer även samarbete med aktörer utifrån skolan. En arbetsuppgift som också är vanlig är konsultation, rådgivning eller kvalificerat samtal med lärarna. Uppfattningarna avspeglar bland annat de pedagogiska diskussionerna. Vilket också Göransson m.fl. (2015), menar är en vardaglig arbetsuppgift och är en del av specialpedagogens utvecklingsområde. Det går även koppla till examensförordningen (SFS 2007:638) för specialpedagogen, där det står att studenten skall efter specialpedagogexamen arbeta med utveckling av det pedagogiska arbetet. Detta kan ske genom samtal och rådgivning i pedagogiska frågor med t.ex. kollegor, föräldrar eller andra berörda enligt SFS (ibid.). Vilket även kan kopplas till resultatet i kategori B och de uppfattningar som finns representerade där. Uppfattningarna är att specialpedagogen har en handledande roll. Resultatet visar även att handledningen bidrar till utveckling, eftersom specialpedagogen har med sig andra kunskaper eller bredare pedagogisk bakgrund.Handledning av specialpedagogen är något för pedagoger, personal och ledningen. Detta överensstämmer med Von Ahlefeld Nisser (2009) genom att tydliggörande kompetensen hos specialpedagogen eftersom andra aktörer inte är medvetna om specialpedagogens uppdrag. Genom att specialpedagogen använder kommunikation som ett verktyg är det viktigt att lyfta kommunikationens betydelse och att kommunikationen används för att komma överens om ett fenomen eller synliggöra det (ibid). Uppfattningarna i kategori B resultatet är handledningen en av specialpedagogens uppgifter och här använder specialpedagogen sig av sitt verktyg - kommunikation tillsammans med de andra aktörerna i skolan. Det som framkommer är att handledning bidrar till utveckling enligt uppfattningarna i kategori B.

I kategori C visar uppfattningarna att specialpedagogen har specifika kunskaper med sig. Att den kan möta variationen som finns i elevgruppen. Uppfattningarna beskriver tydligt vilka elever specialpedagogen kan arbeta för och även stötta lärarna med. Möllås m.fl. (2017) menar att specialpedagogens arbete i praktiken kan se olika ut. Genom att

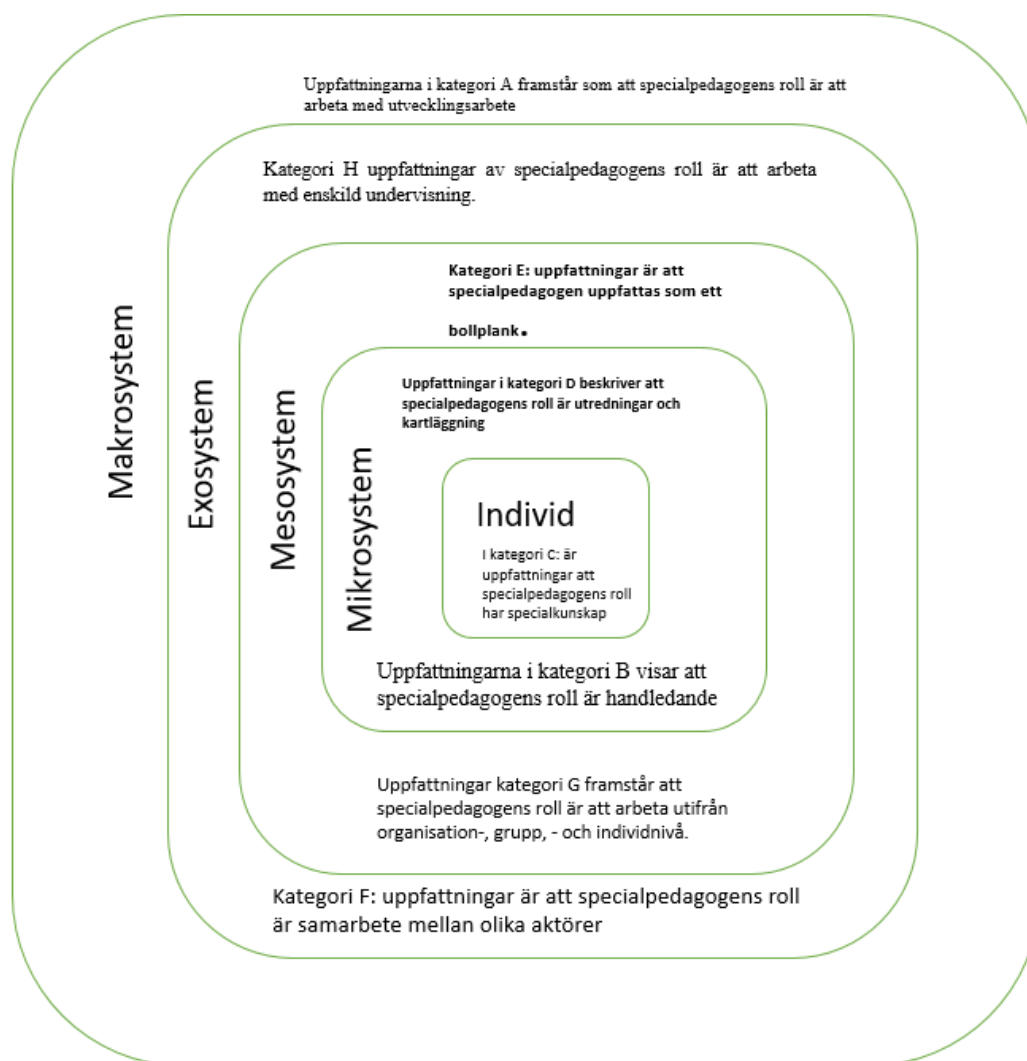
specialpedagogen arbetar med enskild undervisning samt anpassningar av undervisningsmaterial så kan det arbetet skapa hinder för att arbeta proaktivt. Vilket kan motverka till att skapa förebyggande med inkludering och utveckling på skolan. (ibid.) Författaren menar för att arbeta med inkluderande så behövs handledning. Genom att det finns en variation av uppfattningar mellan aktörerna i skolan så kan det påverka inkluderingen. Variationerna i sammanställningen enligt resultattabellen visar att respondenterna uppfattar att specialpedagogen arbetar med olika saker. Uppfattningarna i resultatet C visar att specialpedagogen arbetar med vissa elevgrupper, samt att stötta lärarlagen på olika sätt. Detta kan tolkas som att uppfattningarna som finns i skolan, ser elevens behov istället för variationen som finns i elevgruppen dvs att skolan anpassar efter diagnoser istället för den enskilda eleven eller eleverna. Specialpedagogen är till för att möta alla elever som finns i skolan. Detta kan även kopplas resultatet i kategori H, där specialpedagogen kan få arbeta med enskilda elever om behovet uppstår. Resultatet visar att det är en liten skola och den kan vara ekonomiskt påverkad eftersom de använder specialpedagogen i den individuella undervisningen, eller så kan det vara så att det inte finns speciallärare att anställa. Uppfattningen visar även en medvetenhet på att det är speciallärarens uppdrag men att specialpedagogen får vid behov ställa upp. Lansheim (2010) menar att specialpedagogen befinner sig i ett mellanrum, där politiken, läroplanen, styrdokumentet och de lokala dokumenten påverkar hur specialpedagogen får sitt uppdrag. Författaren menar att speciallärare och specialpedagoger kan få varierande uppgifter beroende på hur verksamheten ser ut. Författaren menar att det som behövs tydliggöras är att specialpedagogen arbetar för eleven i skolan och inte med eleven. Uppfattningarna i kategori G visar att specialpedagogen arbetar just för eleven, vilket rektor C uttrycker. Detta kan tolkas som förebyggande arbete eftersom det är för eleven. Berg (2003) menar att elevens bästa alltid är utgångspunkten i det förebyggande arbetet. Ett sätt att driva utvecklingen i skolan är att använda resurser som tex. handledning. Ludvigsson (2009) anser att det är viktigt att diskutera tillsammans vad som bör göras och vad som anses vara ens uppdrag. Det är genom reflektion och samtal man kan inta olika perspektivtagande, vilket medarbetare tillsammans med skolledare synliggör, reflekterar och blir medvetna över vad som händer i olika situationerna. Detta för att skapa förutsättningar för verksamheten. Uppfattningar i kategori F visar att samspel är viktigt, vilket Ludvigsson (2009) menar är en nyckel för att skapa förutsättningar. Det som författaren menar kan vara ett hinder och även har stor betydelse för verksamheten

är de sociala, politiska och kulturella synpunkter som kan påverka rektorns beslut. Detta överensstämmer med Szönyi (2012) menar att verksamheten är komplex. Det gäller att se skolan ur ett större perspektiv. Skolan påverkas även av det moderna samhället. Den styrs av ekonomin, byråkratin och makt. Detta kan även påverka individen i skolan och vara ett hinder för att skapa förutsättningar för alla elever. Det gäller verkligen att synliggöra vad som är skolan-, styrdokumentens-, lagstiftarens-, och elevens behov (ibid).

Uppfattningarna i kategori D är att specialpedagogen arbetar med kartläggningar och utredningar. Rosenqvist (2007) menar att ett av specialpedagogens uppdrag är bland annat att arbeta med kartläggning och utredning. Detta för att se var resurser i skolan behövs. Uppfattningarna i kategori E visar på att rektor, specialpedagog och pedagog har liknande uppfattningar om vad som är specialpedagogens roll. Resultatet visar att bollplank är ett utav specialpedagogens uppdrag. Där det sker diskussioner och samspel för att utveckla nya sätt att se på innehållet i skolan. Det är flera aktörer som är involverande enligt uppfattningarna i kategori E. Ahlberg (2007) menar att specialpedagogen skapar länkar för ökad förståelse mellan de olika aktörerna som finns i verksamheten. Det är genom samarbete mellan de olika yrkesrollerna progression kan ske. Specialpedagogens roll blir då att anta ett kommunikativt perspektiv, vilket även resultatet visar eftersom respondenterna bollar idéer och tankar med varandra. Det som också framkommer i Ahlberg (2015) är att samarbete mellan pedagoger, rektorer, forskare, speciallärare och specialpedagoger skapar förutsättningar för alla elever i skolan. Delaktighet, kommunikation och lärande där alla samspekar är viktiga förutsättningar för alla i skolans kontext. Det är genom samspel och utvecklande samtal olika kompetenser kan mötas och samspeka. Det är i då kvaliteten ökar och skolan skapar förutsättningar för den variationen som finns ute i elevgrupperna. Detta kan även knytas an till uppfattningarna i kategori F eftersom uppfattningarna visar att samspel mellan olika aktörer ökar förutsättningar så allt funkar i skolan. Det är även en del av specialpedagogens roll att få samspelet att funka. Vilket även kan kopplas till Lgr 11 rev. 17 där målen tydliggör att samspel är viktigt. (Skolverket 2011 rev. 17) beskriver att ett aktivt samspel mellan skolans personal, elever, hemmet och det omgivna samhället utvecklar skolans roll. Uppfattningarna i kategori G visar att specialpedagogen arbetar utifrån organisation-, grupp- och individnivå. Uppfattningarna i denna kategorin visar att specialpedagogen ska arbeta med lärmiljön tillsammans med skolans pedagoger och

övrig personal på skolan. Det som även framkommer är att ett helikopterperspektiv behövs för att se skolan uppifrån. Det som framkommer på individnivå är just arbetet för eleven och inte med eleven. Själva uppfattningarna i kategori G synliggör en medvetenhet hos respondenterna eftersom det är just för eleven specialpedagogen arbetar för dvs förebyggande så alla elever lyckas i skolan. Medan specialläraren arbetar med eleven i skolan dvs att specialläraren anser ha enskild undervisning just med eleven. Även Von Ahlefeld Nisser (2014) beskriver att specialpedagogen har ett distansperspektiv och arbetar med frågor som rör lärmiljöer, lärande och organisation i sin helhet. De ska även delta i pedagogiska samtal. Det är genom samtal med olika aktörer som vårdnadshavare, rektorn och pedagoger som specialpedagogen arbetar för eleven. Därför lyfter författaren att specialpedagogens roll och speciallärarens uppdrag ska tydliggöras och få egen legitimitet. Det finns variation som Von Ahlefeld Nisser (2014) beskriver och det är att specialpedagogen och speciallärarens roller går in i varandra. Speciallärare och specialpedagogen anses arbeta ute på fältet med varierandeuppgifter men även arbeta med inom varandras fält dvs att specialpedagogen har undervisning och speciallärare har handledning. Det uppfattningarna i kategori H visar är uppfattningarna har att göra med att det är en mindre skola och att skolan använder specialpedagogen som speciallärare. Lansheim (2010) menar att yttre faktorer kan påverka elevens förutsättningar i skolan. Det kan vara allt från att det fattas personal med behörighet till att ekonomin inte räcker till för och anställa. Det uppfattningen i H också visar att mindre skolor kan vara mer påverkade, pga. det geografiska läget. Det som också framkommer i denna undersökningen av resultatet är att skolan arbetar med samspelet i fokus, det finns en medvetenhet om vad som är specialpedagogens roll, men rektorerna kan påverkas av yttre faktorer som tex. ekonomi. Lansheim (2010) och Von Ahlefeld Nisser (2014) beskriver att specialpedagogens roll kan se varierande ut och kan tolkas olika ute i skolan. Det sker oftast misstolkningar mellan specialpedagogens och speciallärarens roll. Deras forskning visar också att dessa två professioner får arbeta med liknande arbetsuppgifter, men i detta fallet så visar denna studien att det finns en medvetenhet om vad specialpedagogen arbetar med. Resultatet i kategorierna A, B, C och E uppfattningar beskriver att specialpedagogen har en samspelande roll i skolan , resultatet i kategorierna B och D uppfattar att specialpedagogen arbetar med utvecklingen i skolan. Det framkommer även i resultatet i kategorierna F och G att specialpedagogen uppfattas ha en handledande roll. Resultatet av de olika uppfattningarna kommer representeras från text till tabell.

Figur 3; Studiens resultat utifrån Bronfenbrenners systemteori

Det som synliggörs i denna modellen är att de olika uppfattningarna ligger i olika system. Ahlberg (2001), Byström och Nilsson (2003) och Rosenqvist (2007) menar att specialpedagogen kan ha olika arbetsuppgifter allt från individuell undervisning till mer övergripande arbete som skolutveckling. Beskrivningskategoriernas uppfattningar varierar, vilket även synliggörs i systemteorin, att respondenterna har olika uppfattningar som ligger i olika system och påverkar varandra. När individer och organisationer inte är överens på makrosystemet, så påverkar det individens förutsättningar. Samspelet inte aktörerna i systemet och uppfattningarna skiljer sig åt, vilket resultatet visar ovan så gynnar det inte specialpedagogen eller eleven. Det kan då uppstå missförstånd och specialpedagogen kan även misstolkas ha någon form av specialkunskap. Von Ahlefeld Nisser (2014) menar att kommunikationen och samspelet har en stor betydelse för att tydliggöra vad som egentligen är specialpedagogens uppdrag. Att tydliggöra att det finns

skillnader mellan specialpedagogen och specialläraren. Specialläraren har bredare kunskaper inom ett ämne som tex. språk eller matematik och att specialpedagogen har mer det övergripande ansvaret. Det är viktigt att tydliggöra detta för skolan eftersom det är där vi mäter elever, grupper och individer som är i behov av stöd. Då är det viktigt att veta vem av dessa två professioner lärare, rektorn eller föräldern ska vända sig till. Det är inte tydlig i studiens resultat utifrån Bronfenbrenners teori vad som är specialpedagogens roll. Eftersom forskningen Ahlberg, Byström och Nilsson och Rosenqvist har olika perspektiv och uppfattningar av specialpedagogens roll så synliggörs det även i resultatet av denna fallstudie.

Bronfenbrenner (1979) anser att allt inom makrosystemet, som i denna modellen är kategori A påverkar individen eftersom alla system är beroende av varandra. Uppfattningarna i kategori A antyder att utvecklingsarbetet är specialpedagogens roll. Bronfenbrenner (1979) anser att kultur, värderingar och attityder som finns i makrosystemet kan påverka. Vilket kan tolkas som att uppfattningarna i kategori A kan påverkas av skolkulturen och de uppfattningar som finns av specialpedagogens roll. Det som finns i exosystemet är kategori H och F, där uppfattningarna anser att specialpedagogen förmodas ha specialkunskap eller samspelande roll. Bronfenbrenner (1979) menar att yttre faktorer som tex politiska beslut kan påverka skolan. Detta kan kopplas till kategori H eftersom specialpedagogen används vid behov som speciallärare. I detta resultatet påverkas skolan av sitt geografiska läge då den är belägen i mindre samhälle. I denna fallstudies exosystem finns det två skilda beskrivningskategorier av vad som anses vara specialpedagogens roll. Inom mesosystemet synliggörs kategori E och G där uppfattningarna visar att specialpedagogens roll är mer övergripande eftersom hen arbetar med olika aktörer som finns i skolan. Mesosystemet ingår i mikrosystemet enligt Bronfenbrenner (1979) eftersom det är just närmiljöernas betydelse som synliggörs. Uppfattningarna som finns runt individen i denna fallstudien visar på ett mer övergripande arbete i mesosystemet eftersom uppfattningarna försöker förklara det som finns i individens miljö, på organisation-, grupp- och individnivå. Studiens resultat i mikrosystemet synliggör uppfattningarna i kategori D och B, där specialpedagogens roll är att samspela genom att arbeta och finnas som ett bollplank men även att arbeta med kartläggningar och utredningar för att synliggöra var resurserna behövs fördelas i skolan. Bronfenbrenner (1979) anser att det är i mikrosystemet som individens erfarenheter och utveckling kan påverkas. Skolan har en viktig betydelse hur resursernas används för att

skapa förutsättningar för alla elever att lyckas. Även vårdnadshavare har en stor betydelse i denna kategori. Som studiens resultat visar så finns det möjligheter att skapa förutsättningar för individen eftersom specialpedagogen uppfattas arbeta som ett bollplank och samspelar med olika aktörer som vårdnadshavare, rektorer, och pedagoger. Det som synliggörs på individnivå i studiens resultat är uppfattningarna i kategori C. Där anses specialpedagogen ha specialkunskap, som då är direkt knutet till individ med diagnos eller svårigheter. Bronfenbrenner (1979) menar att individen är en del av systemet och att individen ska ses ur ett större perspektiv. Det överensstämmer med Göransson m.fl. (2015) som anser att skolan skall se individen utifrån ett relationellt perspektiv. I det relationella perspektivet anses sociala faktorer och organisatoriska faktorer påverka individen. Det som är i fokus i det relationella perspektivet är just möten och samspelet mellan skolans alla aktörer.

5.3 Specialpedagogiska implikationer

Denna studie sätter fokus på ett antal viktiga specialpedagogiska frågor som bland annat rör uppfattningar av specialpedagogens roll och vad egentligen specialpedagogen skall arbeta med.

Som specialpedagogen är det viktigt att ständigt reflektera över sitt uppdrag i verksamheten. Att ha kunskap vad som förväntas av en i sin blivande roll ute i samhället. Hur ska specialpedagogen förhålla sig till alla dessa förväntningar?

Den kunskapen som denna studien kan bidra med är att den synliggör en nyans av specialpedagogens roll i skolan. Studien tydliggör även att det saknas direkta uppdrag för specialpedagogen eftersom det finns inget skrivet om det i Skolverket (2011 rev. 17). Skollagen (2010:800) beskriver den specialpedagogiska kompetensen, men lagen beskriver inte själva metoden och tillvägagångsättet.

5.4 Förslag på vidare forskning

Det hade varit intressant att se hur elever och vårdnadshavare som kommer i kontakt med specialpedagogen uppfattar specialpedagogens roll.

6. Sammanfattning

Syftet med studien var att undersöka vilka uppfattningar av specialpedagogens roll som finns ute i en skola hos pedagoger, rektorer och specialpedagogen. Frågeställningarna blev besvarade genom en kvalitativ intervjustudie som genomfördes i södra Sverige. Inspelningarna av intervjuerna genomfördes via Iphone. Intervjuerna transkriberades för att möjliggöra en analys. Via analys av de transkriberade intervjuerna resulterade intervjusvaren i olika beskrivningskategorier. Dessa kategorier benämns från A till H.

Uppfattningarna synliggör att specialpedagogens roll innehåller stor variation, allt från utredningar till handledning och skolutveckling. Det som resultatet visar är att det finns en medvetenhet om vad specialpedagogens roll är. Vilket skapar förutsättningar för att arbeta vidare med skolutvecklingen eftersom specialpedagogen har möjlighet att föra pedagogiska frågor tillsammans med pedagoger och rektorer. Resultatet visar att samspel mellan aktörerna, i form av bollplank och handledning har en stor betydelse i denna fallstudie. Vilket även påverkar individen eftersom man genom samspel med olika professioner kan skapa möjligheter för alla elever i skolan.

Referenser

- Alexandersson, M. (1994). *Den fenomenografiska forskningsansatsens fokus*. I B. Starrin & P-G. Svensson (red). *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*. Lund: Studentlitteratur.
- Ahlberg, A. (2001). *Lärande och delaktighet*. Sweden: Studentlitteratur.
- Ahlberg, A. (red.) (2009). *Specialpedagogisk forskning: en mångfasetterad utmaning*. Lund: Studentlitteratur
- Ahlberg, A. (2015). *Specialpedagogik i ideologi, teori och praktik: att bygga broar*. Liber.
- Berg, G. (2003). *Upptäcka och erövra frirummet – skolutveckling ett eget ansvar*. I G. Berg & H-Å. Scherp (Red.), *Skolutvecklingens många ansikten*. (s. 65-96). Stockholm: Myndigheten för skolutveckling/Skolverket. Hämtad 24 mars 2018 från http://www.skolverket.se/polopoly_fs/1.84134!Menu/article/attachment/SKOLUTV4.pdf
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development*. Harvard University press.
- https://khoerulanwarbk.files.wordpress.com/2015/08/urie_bronfenbrenner_the_ecology_of_human_developbokos-z1.pdf
- Bryman, A. (2013), *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2 uppl. Malmö: Liber
- Byström, A & Nilsson, A-L. (2003). *Specialpedagogens verksamhet efter examen. Rapporter om utbildning*. Malmö Högskola: Lärarutbildningen.
- Denscombe, M. (2009). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Studentlitteratur.
- Examensordningen SFS 2007:638 <http://rkrattsdb.gov.se/SFSdoc/11/110186.PDF>

Göransson, K. Lindqvist, G. Klang, N. Magnusson, G. & Nilholm, C. (2015) *Speciella yrken? Specialpedagogers och speciallärares arbete och utbildning - En enkätstudie*. Tryck: Karlstad

<http://kau.diva-portal.org/smash/get/diva2:784444/FULLTEXT01.pdf>

Högskoleverket, 2006: *Utvärdering av specialpedagogiska programmet vid svens-ka universitet och högskolor*. (Rapport 2006:10) Stockholm: Högskoleverket.
<http://www.uka.se/download/18.12f25798156a345894e2b95/1487841883074/1211R-specialpedagogexamen-svenska-skolan.pdf>

Lansheim, B. (2010). *Förståelse av uppdragen specialpedagog: blivande och nyblivna specialpedagogers livsberättelser*. Lärarutbildningen, Malmö Högskola.

Larsson, H., & Nilholm, C. (2012). *Att utmana eller återskapa traditionen-sex skolors arbete med elever i relationssvårigheter*. <http://muep.mau.se/handle/2043/14158>

Ludvigsson, A. (2009). *Samproducerat ledarskap: Hur rektorer och lärare formar ledarskap i skolans vardagsarbete* (Doktoral dissertation, Högskolan för lärande och kommunikation).

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet REVIDERAD 2017

https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwtpubext%2Ftrycksak%2Fblob%2Fpdf3813.pdf%3Fk%3D3813

Marton, F. (1981). *Phenomenography—describing conceptions of the world around us*. *Instructional science*, 10(2), 177-200.

https://www.ida.liu.se/divisions/hcs/seminars/cogsciseminars/Papers/marton_-_phenomenography.pdf

Möllås, G., Gustafson, K., Klang, N., & Göransson, K. (2017). *Specialpedagogers/speciallärares arbete i den dagliga skolpraktiken: En analys av sex fallstudier*. <http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1143353/FULLTEXT01.pdf>

Patel, R. & Tebelius, U. (1987). *Grundbok i forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur

Rosenqvist, J. (2007). *Landvinningar på väg mot en skola för alla*. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 12(2), 109-118. <file:///C:/Users/Semra/Downloads/7725-Artikeltext-20989-1-10-20130709.pdf>

Salamanca deklARATIONEN Unesco (2006:2)

<http://u4614432.fsdata.se/wp-content/uploads/2013/09/SalamancadeklARATIONEN-och-Salamanca+-10-ers%C3%A4tter-1-2001.pdf>

Selghed, B.(2004). *Ännu icke godkänt : lärares sätt att erfarar betygssystemet och dess tillämpning i yrkesutövningen*. Malmö Högskola

Skollagen (2010) . *Skollagen 2010:800* . Utbildningsdepartementet.

http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800#K1

Szönyi, K. (2012). *Att lyssna till barn. I gränlandet mellan livsvärldar och systemvärlden i Barow & Östlund (red.)(2012). Bildning för alla*, 45-52.

Svensson, P. G., & Starrin, B. (1994). *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*. Lund: Studentlitteratur.

Uljens, M. (1989). *Fenomenografi: forskning om uppfattningar: en metodologisk orientering inför KIF-projektet*.

Unicef barnkonvention

<https://unicef.se/rapporter-och-publikationer/barnkonventionen>
(2018-02-24)

Vetenskapsrådet (2017). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Elanders Gotab

<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

von Ahlefeldt Nisser, D. (2009). *Vad kommunikation vill säga: en iscensättande studie om specialpedagogers yrkesroll och kunskapande samtal* (Doctoral dissertation, Specialpedagogiska institutionen, Stockholms universitet).

von Ahlefeldt Nisser, D. (2014) *Specialpedagogers och speciallärares olika roller och uppdrag – skilda föreställningar möts och möter en pedagogisk praktik*. *Nordic Studies in Education*, 34(4): 246-264.

<http://du.diva-portal.org/smash/get/diva2:723034/FULLTEXT01.pdf>

Bilaga 1 Missivbrev

Hej

Mitt namn är Semra Ahmetovic, och jag läser sista terminen på Högskolan Kristianstad. Nu i slutskedet av utbildningen i specialpedagogiska programmet kommer fokus vara på att genomföra ett examensarbete. Syftet med studien är att undersöka vilka uppfattningar av specialpedagogens roll som finns ute bland lärare, specialpedagoger och rektorer på fältet.

Syftet med studien är att få ökade kunskaper och erfarenheter av vad som förväntas av framtidens specialpedagoger. Metod för studien är intervjuer, men även följa specialpedagogernas roll och arbete i skolan.

Materialet kommer användas i mitt kommande arbete som underlag och i utbildningssyfte. Efter att allt material har samlats in kommer det att raderas efter avslutad kurs. Under arbetets gång följs de etiska kraven som är hämtade från Vetenskapsrådets hemsida. (<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>)

De fyra forskningsetiska forskningsprinciperna är:

Informationskravet Forskaren informerar om uppgiftens syfte.

Forskaren skall informera uppgiftslämnare och undersökningsdeltagare om deras uppgift i projektet och vilka villkor som gäller för deras deltagande. De skall därvid upplysas om att deltagandet är frivilligt och om att de har rätt att avbryta sin medverkan. Informationen skall omfatta alla de inslag i den aktuella undersökningen som rimligen kan tänkas påverka deras villighet att delta.

Samtyckeskravet - Deltagaren bestämmer själv över om den vill medverka.

De som medverkar i en undersökning skall ha rätt att självständigt bestämma om, hur länge och på vilka villkor de skall delta. De skall kunna avbryta sin medverkan utan att detta medför negativa följder för dem.

Konfidentialitetskravet - Deltagaren i studien kommer vara anonym.

Uppgifter om alla i en undersökning ingående personer skall ges största möjliga konfidentialitet och personuppgifterna skall förvaras på ett sådant sätt att obehöriga inte kan ta del av dem.

Nyttjandekravet-Uppgifterna används bara i studien.

Uppgifter om enskilda, insamlade för forskningsändamål, får inte användas eller utlånas för kommersiellt bruk eller andra icke-vetenskapliga syften.

Jag tackar för att du vill medverka i min undersökning. Dina erfarenheter och uppfattningar är värdefulla för studien och för det specialpedagogiska fältet i stort. Examensarbetet kommer att publiceras på Högskolan Kristianstad.

Tack på förhand!

Semra Ahmetovic

Mejladress:

Semra.ahmetovic0002@hkr.stud.se

Telefon

Bilaga 2

Intervjufrågor

Introduktion, yrkesroll?

Vad innebär din roll som... ? (specialpedagog, rektor eller lärare?)

Vilka är dina viktigaste arbetsuppgifter?

Yrkeserfarenhet:

Hur länge har du varit anställd på denna skolan?

Vad uppfattar du är specialpedagogens roll?

Vilka förväntningar har du på specialpedagogen?

Hur har du kommit fram till de uppfattningarna av specialpedagogens roll?

Bilaga 3

MEDGIVANDEBLANKETT

Jag är medveten om att informationen används i ett examensarbete. Allt resultat kommer att avidentifierad och inga personuppgifter kommer att framföras i examensarbetet. Studien kommer att publiceras vetenskapligt på Högskolan Kristianstad. Jag är även informerad om att jag när som helst kan avbryta eller dra mig ut ur min medverkan utan att behöva förklara mig.

Jag samtycker till att delta i studien.

Namnsteckning: _____

Namnförtydligande: _____

